

De benoeming van den burgemeester

<https://hdl.handle.net/1874/242522>

1880

H. VAN WEEDE.

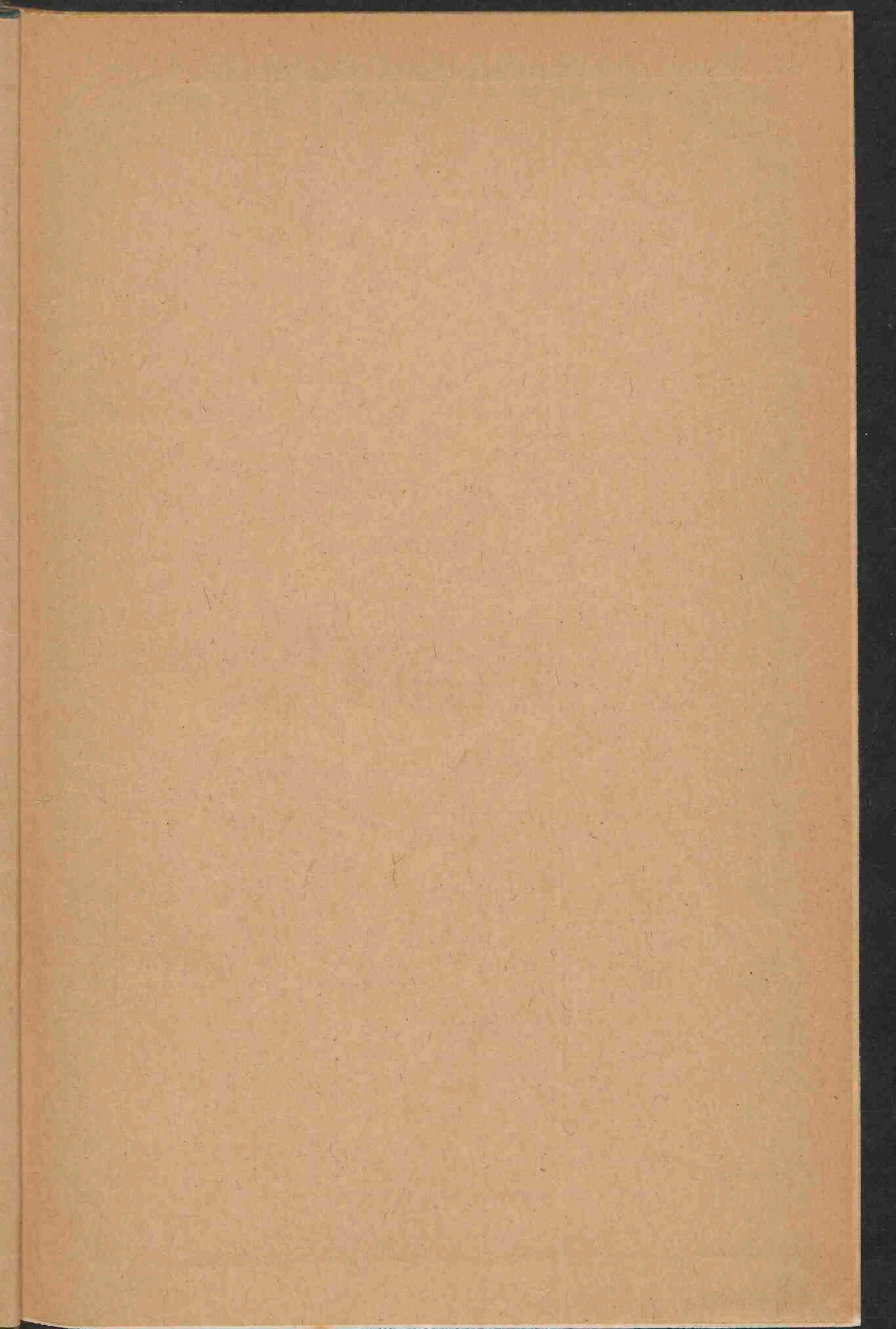
DE BENOEMING

VAN DEN

BURGEMEESTER.

u.

A. qu.
192

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3865 6645

A 40. 192

DE BENOEMING
VAN DEN
BURGEMEESTER.

Stoomdruk van J. VAN BOEKHOVEN te Utrecht.

AAN MIJNE OUDERS.

DE BENOEMING
VAN DEN
BURGEMEESTER

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD

VAN

Doctor in de Rechtswetenschap

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE UTRECHT

NA MACHTIGING VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

DR. P. DE JONG,

Hoogleraar in de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte,

VOLGENS BESLUIT VAN DEN SENAAAT DER UNIVERSITEIT,

OP VOORDRACHT DER

RECHTSGELEERDE FACULTEIT

TE VERDEDIGEN

op VRIJDAG den 10^{den} DECEMBER 1880, des namiddags ten 3 ure,

DOOR

HENRIC VAN WEEDE,

geboren te 's GRAVENHAGE.

UTRECHT,
J. VAN BOEKHOVEN.

1880.

DE GRUYTER

1907

BURCHEMESTER

ACADEMISCHES PROGRANM

Doctor in de Rechten

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

DE RECHTEN

I N H O U D.

	Blz.
Iste HOOFDSTUK. De wetsbepalingen van 1789 tot 1848	13
IIde HOOFDSTUK. De wetsbepalingen na 1848.	38
IIIde HOOFDSTUK. Het voorstel van den heer VAN KERKWIJK	46

REPORT

THE

OF

THE

OF

OF

OF

OF

OF

OF

OF

OF

OF

OF

INLEIDING.

De verandering van art. 59 der Gemeentewet in het najaar 1879 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal voorgesteld, bracht mij op de gedachte, om de verschillende wetsbepalingen na te gaan, welke hier te lande sedert de Constitutie van het jaar 1798 ten opzichte van den Burgemeester gegolden hebben en in verband daarmede het onlangs in de Tweede Kamer verworpen voorstel van den heer VAN KERKWIJK te beschouwen.

Uitvoerig na te gaan hoe de inrichting der steden en dorpen vóór het jaar 1798 was, scheen mij een te veel omvattend werk voor mijn proefschrift.

Waren in sommige streken, de vereenigingen van stedelingen welke ontstonden om elkander gewapende hulp te verleenen, de oorzaak van het ontstaan der Gemeenten, in andere hadden de Vorsten hare oprichting bevorderd door het geven van charters, privilegiën of keuren, waarbij haar meestal een Stedelijk Bestuur werd toegestaan en de keuze van de leden aan haar werd overgelaten. Dit Bestuur bestond uit een zeker aantal Schepenen en een Voorzitter, Schout of Baljuw geheeten, door den Vorst aangesteld. ¹⁾

De Graven vonden in de Gemeenten een hulpmiddel om de macht van den adel te beteugelen en begiftigden haar voor dezen bijstand met groote voorrechten.

Burgemeesters komen het eerst voor als Stede-

1) Mr. J. J. VAN HEES VAN BERKEL, Proeve eener beschouwing over Geschiedenis en Staatsrecht, vooral in betrekking tot ons Vaderland onder de heerschappij der Franken en de Regeering der Graven. Utrecht 1836, blz. 35.

lijke Magistraten met de finantiën belast en door de burgers zelven benoemd.

Langzamerhand meer invloed op de zaken krijgende werden zij door de Graven zelven benoemd. Sommige steden echter behielden dit voorrecht. ¹⁾

Later ontstonden de Vroedschappen bij privilegie van MARIA VAN BOURGONDIE reeds beloofd, maar die onder KAREL V en PHILIPS II eerst werkelijkheid werden.

Op voordracht van deze Vroedschappen benoemde de Graaf Burgemeesters en Schepenen. Dit recht ging naderhand op de Stadhouders over. ²⁾

Gedurende het eerste Stadhouderlooze Bestuur verkregen de steden van de Staten het recht om hunne Magistraten zelf aan te stellen. ³⁾

1) Hedendaagsche historie of tegenwoordige staat van alle volkeren. Amsterdam 1794, D. XIV, XV.

2) KLUIT, Historie der Hollandsche Staatsregeering, D. IV, blz. 349.

3) KLUIT, D. III, blz. 230.

Toen WILLEM III aan het Bestuur kwam, kreeg hij dezelfde macht welke vroeger in handen van zijne voorzaten geweest was.

Deze toestand bleef tot aan het einde der republiek voortduren, behalve dat in het tweede Stadhouderlooze tijdvak hetzelfde gebeurde als in 1650. ¹⁾

1) PH. W. VAN HEUSDE, de Autonomie der Gemeente in Nederland.

HOOFDSTUK I.

De wetsbepalingen van af 1798 tot 1848.

1798—1806.

De omwenteling in 1795 met behulp der Franschen alhier tot stand gebracht, voerde vele veranderingen in. Amsterdam gaf het voorbeeld. Het schafte zijne Vroedschap af. Deze werd vervangen door eene Municipaliteit door de burgers zelf gekozen. De andere steden deden spoedig hetzelfde. Nieuwe gewestelijke besturen werden gevormd waardoor nieuwe leden in de Algemeene Staten kwamen. Een ontwerp-reglement voor het tot stand komen van eene algemeene volksvertegenwoordiging werd

door dezen aangenomen en den 1sten Maart 1796 kwam de Nationale Vergadering bijeen. De soevereiniteit der verschillende provinciën werd opgelost in één geheel: de Bataafsche Republiek.

Er moest eene Constitutie gemaakt worden, die de eenheid en ondeelbaarheid van den Staat tot grondslag zoude hebben. Eene commissie, met den heer SIMON STIJL aan het hoofd werd door de Nationale Vergadering benoemd tot het ontwerpen van een Plan tot Constitutie. Bij de indiening van dat plan wees de Voorzitter der commissie in zijne rede op de moeilijkheid om „de eigenaardige huishouding van ieder gewest” dermate te regelen „dat „zij noch in hunnen koophandel, noch in hunne „fabrieken, noch in het vertier der voortbrengselen „van hunnen grond elkander geenerlei hoegenaamde „belemmering konden toebrengen, maar veeleer in „allen deze behulpzaam zoude zijn.” ¹⁾

1) Dagverhaal der Handelingen. 1795. Deel III, bl. 590.

Dat deze moeilijkheid groot was blijkt zeker uit het aantal verschillende bepalingen, die wij te dien opzichte achtereenvolgens aantreffen.

Hoe de verschillende ontwerpen tot Plan van Constitutie waren, behoeft ik hier niet na te gaan.

Den 1sten Mei 1798 werd de Staatsregeling geproclameerd; zij kenmerkte zich door hare sterke centralisatie. De Departementale en Gemeentebesturen toch werden tot zuiver administratieve lichamen gemaakt, ondergeschikt en verantwoordelijk aan het Uitvoerend Bewind. ¹⁾

In de derde afdeeling van den vijfden Titel behandelt zij de Gemeentebesturen en zegt, dat in elke Gemeente een Gemeentebestuur zoude zijn. ²⁾ Men vindt er verder algemeene bepalingen over den werkkring dezer besturen en het verkiezen der leden.

1) Art. 147. Staatsregeling. 1798.

2) Art. 190.

De leden moesten zijn stembevoegd ¹⁾ ten volle 25 jaren oud en ten minste sedert de laatste vijf jaren in de Gemeente, tot welker bestuur zij geroepen werden, gewoond hebben. ³⁾

Een reglement dat nadere voorschriften zoude geven werd aangekondigd en kwam den 9^{den} Juni 1800 tot stand.

Men vindt hierin eene afdeeling over den President. Er was in bepaald dat het de eerste werkzaamheid van een Gemeentebestuur was een President te kiezen voor den tijd van drie maanden. ³⁾

Hij was weder verkiesbaar maar voor de derde maal niet weder, dan een half jaar nadat hij als President was afgetreden. Hem was verder opgedragen de stukken welke aan het Gemeentebestuur werden geadresseerd te ontvangen, te openen en

1) Zie art. 11. St. 1798.

2) Art. 193.

3) Art. 11. Regl. op de Gemeentebesturen. 9 Juni 1800.

te zorgen dat alle publicatiën den dag na de ontvangst zouden worden gepubliceerd, zonder dat het noodig was eene vergadering van het Gemeentebestuur te beleggen. Hij moest zoo dikwijls als het noodig was het Bestuur in vergadering bijeenroepen, „zonder dezelve echter buiten noodzake-lijkheid te zeer te vermenigvuldigen.” 1)

Den 6^{den} Febr. 1801 kwam eene nieuwe instructie voor de Gemeentebesturen der Bataafsche Republiek, die geene bijzondere veranderingen maakte. Zij gaf echter den Gemeentebesturen het recht hunnen President te kiezen voor zoodanigen tijd als dezelve bij een reglement nader zouden bepalen, welke tijd echter niet langer dan drie maanden zoude mogen zijn. 2)

Reeds in October van het jaar 1801 kwam eene nieuwe Staatsregeling tot stand, die de eenheid van

1) Art. 20 t. a. p.

2) Art. 11. Regl. v. 6 Febr. 1801.

Opperbestuur in den Staat behoudende, aan de Departementale en Plaatselijke Besturen, zekere zelfstandigheid in bestuur en wetgeving schonk.

Art. 73 toch zeide: Ieder stadsdistrict of dorp heeft zijn eigen Gemeentebestuur ingericht op zoodanigen voet, als door iedere Gemeente ter goed- of afkeuring aan het Departementaal Bestuur zal worden voorgedragen, mits gegrond zijnde op het beginsel van volkskeuze en eene geregelde afwisseling.

Er werden verder Departementale Reglementen gemaakt, die algemeene voorschriften bevatten over de wijze, waarop de Gemeenten ingericht moesten worden. ¹⁾

Zoo vindt men in de reglementen voor Holland en Utrecht bepalingen over de regeling der Gemeentebesturen en hunne verhouding tot het Departemen-

1) PH. W. VAN HEUSDEN, De autonomie der Gemeente in Nederland, bl. 58. Jhr. Mr. W. G. v. D. POLL, Geschiedenis der Gemeentebesturen onder de Staatsregeling van 1793, 1801, 1805 en 1806, bl. 32.

taal Bestuur, in het reglement voor Gelderland voorschriften voor de inrichting der Ambten en Gemeentebesturen, terwijl in dat van Overijsel de steden Deventer, Zwolle en Kampen afzonderlijk behandeld worden en bepalingen te vinden zijn voor de overige steden voor het platte land en algemeene bepalingen ten opzichte der plaatselijke Besturen.

's Gravenhage maakte eene uitzondering als Residentie van het Staatsbewind, volgens het reglement van 10 Juni 1802 en 22 Febr. 1803 bestond het Bestuur uit negen leden, de President daaronder medegerekend. Zijne verkiezing, werkzaamheden en de tijd van Praesidie werden nader bepaald door een reglement van orde. Hij moest zijn stemgerechtigd 25 jaren oud, 3 jaar inwoner als hij Nederlander, 6 jaar als hij vreemdeling was. Deze leden werden de eerste maal door het Staatsbewind benoemd en naderhand uit een nominatie van drie personen, door de kiezers opgemaakt.

Deze bepalingen bleven niet lang van kracht want, reeds in 1805 werd eene nieuwe Staatsregeling aan de goedkeuring van het Bataafsche volk voorgedragen en aangenomen. In art. 66 bepaalde zij: Ieder stad, district of dorp heeft zijn eigen Gemeentebestuur, ingericht op zoodanigen voet als met de plaatselijke omstandigheden het meest overeenkomstig zal worden bevonden. De gemelde Gemeentebesturen kunnen, te dien einde, aan de Departementale Besturen de noodige voordrachten doen, mits gegrond zijnde op het beginsel van volkskeuze ¹⁾ en van eene geregelde afwisseling.

Geeft dit artikel aan de Gemeentebesturen de bevoegdheid de noodige voordrachten te doen, zoo legt daarentegen het eerste artikel van het Regle-

1) Mr. J. R. THORBECKE, Aanteekening op de Grondwet, II Deel, blz. 120. De voorschriften van de onderscheidene Staatsregelingen tot 1806, omtrent de verkiezing door de Gemeente, zijn in de meeste landgemeenten denkkelijk niet in werking gebracht.

ment voor de Gemeentebesturen van 20 Dec. 1805 hen daarvan de verplichting op door te zeggen: De gemelde Gemeentebesturen moeten te dien einde aan de Departementale of Landschapsbesturen de noodige voordrachten doen, enz.

In dit reglement wordt noch van President van het Gemeentebestuur, noch van Burgemeester gesproken en alle macht aan het Gemeentebestuur opgedragen.

De inrichting en samenstelling van de Gemeentebesturen onderging bijna geene verandering. ¹⁾

Uit de aangehaalde artikelen zien wij dus dat van 1798—1806 het Bestuur der Gemeente aan den Raad was opgedragen en dat er van een eigenlijken Burgemeester geen sprake was.

De President had een zeer beperkte macht en de tijd van drie maanden gedurende welken hij aan het hoofd van het Bestuur stond, was te kort om hem veel invloed op de zaken te doen verkrijgen.

1) Jhr. Mr. W. G. v. D. POLL. t. a. p. blz. 51.

1806—1810.

In het volgend jaar werd het Bataafsche Gemeenebest in een koningrijk herschapen en met het koningrijk onder Franschen invloed tot stand gekomen, kwamen ook wetten die zich door centralisatie kenmerkten.

Art. 63 van de nieuwe Constitutie zeide: De Gemeentebesturen zijn bevoegd tot het regelen van hunne huishoudelijke belangen, op den voet en de wijze bij de wet bepaald. Hadden de Gemeentebesturen bij de Staatsregelingen van 1801 en 1805 de vrije beschikking over hunne huishoudelijke belangen verkregen, de nieuwe Constitutie beperkte dit recht daar zij eene wet aankondigde, die bepalen zoude hoe de Gemeentebesturen ingericht zouden zijn en welke macht aan hen was toevertrouwd.

Deze wet kwam den 13^{den} April 1807 tot stand en gaf aan de Gemeenten een gelijkvormige inrichting. Deze werden verdeeld in twee klassen. In die van de eerste klasse was het Bestuur in handen van een Burgemeester door den Koning voor den tijd van twee jaren benoemd, doch telkens weder verkiesbaar, van Wethouders en van de Vroedschap. De Burgemeester moest de laatste vijf jaren in de Gemeente gewoond hebben, afwezigheid voor publicke dienst mede daaronder begrepen. Hij was het hoofd van de Gemeente en van de Wethouders en zorgde dat niets geschiedde dat streed met de algemeene belangen of met die der Gemeente. ¹⁾ Hij had het oppertoezicht over de politie en over de uitvoering van orders en wetten van het Gouvernement.

De Wethouders werden evenals de Vroedschap

1) Art. 39. Wet 13 April 1807.

de eerste maal onmiddellijk door den Koning benoemd, later uit twee nominatiën van een dubbel-tal, een door den Landdrost en een door den Burgemeester en Vroedschap opgemaakt, gekozen. Aan Burgemeester en Wethouders was onder hunne verantwoordelijkheid opgedragen het Bestuur over de politie, de behandeling der dagelijksche zaken en de beheering der geldmiddelen.¹⁾ De Vroedschap werd alleen door den Drost saamgeroepen, om rekening en verantwoording te hooren, de begrooting op te maken en nominatiën voor opengevallen plaatsen te helpen samenstellen. De Burgemeester zat in deze vergaderingen voor.

Een nieuw reglement voor het Bestuur der Gemeenten volgde in hetzelfde jaar op den 23sten

1) Art. 40. Wet 13 April 1807.

Voor de stad Amsterdam werd hierop eene uitzondering gemaakt bij Decreet van 2 Oct. dat zegt: Het Bestier van Finantien onder Burgemeester en Wethouders zal binnen Amsterdam worden opgedragen aan een ambtenaar, onder den titel van Thesaurier-generaal der stad.

October, waarin onder anderen bepaald werd, dat bij verschil van gevoelen in gemeentezaken tusschen Burgemeester en Wethouders de beslissing aan den Landdrost werd overgelaten. Bij spoedeisende gevallen echter besliste de Burgemeester en was hij „voor dit verrichtte speciaal verantwoordelijk.”¹⁾ Hem was opgedragen de handhaving der keuren en de uitvoering der orders en wetten van het Gouvernement. Onder Kwartier- en Landdrost had hij het bevel over de gewapende burgermacht.

Verdere bepalingen vindt men omtrent den werkring van den Burgemeester in de wet van 11 Januari 1808, tot vervanging der art. 39, 40 en 41 van 13 April 1807.

Den tweeden van bloeimaand 1809 volgde eene decisie, welke bepaalde dat niemand Burgemeester, Wethouder of Vroedschap zoude kunnen zijn dan in de plaats waar hij geboren was en woonde.

1) Art. 15. Wet 23 October.

Voor het Bestuur der Gemeenten van de tweede klasse gaf de wet van 13 April 1807 in de artikelen 47—51 eenige voorschriften. Het Bestuur zoude in deze Gemeenten zoo na mogelijk op den bestaanden voet blijven, behoudens de wijzigingen welke de Koning noodzakelijk oordeelen mocht. De Drost zat in deze Besturen voor zoo dikwijls hij noodig vond. In plaatsen waar het Bestuur alleen aan een ambtenaar was toevertrouwd, was deze onmiddellijk aan den Drost verantwoordelijk. Een afzonderlijk reglement treft men aan voor de Gemeenten van de tweede klasse van het departement Groningen. Het bepaalde dat het Bestuur zoude bestaan uit niet minder dan drie en niet meer dan vijf leden en een Gemeente-secretaris. De vereischte ouderdom om tot lid te worden gekozen, was 25 jaar, met zes jaar inwoning in het departement en de drie laatste jaren onder het ressort der Gemeente.

De leden en de Secretaris werden voor de eerste maal aangesteld op voordracht van den Minister.

Het oudste lid presideerde de vergadering. Bij de jaarlijksche aftreding werd eene nominatie van drie personen tot vervulling van de opengevallen plaats opgezonden aan den Minister. Hetzelfde had plaats wanneer een nieuwe secretaris moest benoemd worden.

Ten eerste valt bij deze nieuwe regeling in het oog dat aan het hoofd der Gemeenten geplaatst wordt een agent van het Gouvernement, door den Koning benoemd, de Burgemeester.

Hij moest de laatste vijf jaren in de Gemeente gewoond hebben. Aan hem en de Wethouders was het Bestuur in de Gemeente opgedragen, terwijl de Vroedschap, alhoewel zij door den Koning benoemd was, een zeer beperkten werkkring had.

Ten tweede dat volgens de decisie van 1809, de Burgemeester niet alleen gewoond moest hebben in de Gemeente maar er zelfs in geboren zijn.

De Burgemeester, de Wethouders, de Vroedschappen, de twee laatsten zij het dan ook uit een nominatie welke weder door Drost en Burgemeester

opgemaakt was, werden door den Koning benoemd. De Gemeentebesturen van de tweede klasse werden door den Minister aangesteld.

Dit alles geeft blijk van een streven tot centralisering, d. i. tot het vereenigen van alle macht in een persoon. Welk doel kan dan de bepaling hebben gehad, dat de Burgemeester in de Gemeente gewoond moest hebben, in de Gemeente geboren moest zijn? Mijns inziens niet anders dan dat een dergelijk persoon het best bekend was met den toestand der Gemeente en dat, door een ingezetene aan het hoofd te stellen, de nieuwe banden minder zouden in het oog vallen dan wanneer een vreemdeling met het bestuur werd belast.

1810—1814.

Toen het koninkrijk Holland bij het Fransche Rijk was ingelijfd, kwamen ook de Gemeenten onder de Fransche wet.

Deze wet was van den 28sten Pluiviose an VIII. Zij bepaalde dat de eerste Consul de maires et adjoints zoude benoemen voor de steden van meer dan 5000 inwoners. ¹⁾

Aan de prefecten droeg zij hetzelfde op voor de steden van minder dan 5000 inwoners. Ook benoemden zij les conseils municipaux. ²⁾

Aan maires et adjoints werden les „fonctions administratives” opgedragen. In steden van 2500 inwoners was een maire en een adjoint. In steden van

1) Art. 18. 2) Art. 20.

5000 inwoners een maire en twee adjoints. In steden van meer dan 10.000 inwoners daarenboven een commissaire de police; op elke 10.000 inwoners meer een commissaire de police; op elke 20.000 inwoners meer een adjoint. In steden van 100.000 inwoners een maire en adjoint in elke administration municipale en een commissaire de police générale staande onder de bevelen van den prefect.

Het decreet van 4 Juni 1806 bepaalde dat de maire voorziet in het conseil municipal en dat hij bij afwezigheid door den adjoint vervangen werd.

1814--1848.

De verlossing van de Fransche opperheerschappij bracht voor het inwendige Bestuur groote veranderingen. De Grondwet van 1814 begon met te bepalen in art. 78, dat de Stedelijke Regeeringen zouden zijn samengesteld en belast met zoodanige werkzaamheden als noodig geoordeeld werd bij reglementen, ontworpen door commissiën welke door de bestaande Regeeringen of door den souverainen Vorst benoemd zouden worden. De kiezerscolleges werden weder ingevoerd om de opengevallen Raadplaatsen door bevoegde personen te vervullen. Verder zien wij in art. 81 dat de Besturen van Heerlijkheden, Districten en Dorpen zouden ingericht worden op zoodanigen voet, als met de bijzondere belangen en omstandigheden van elk derzelve zoude

bestaanbaar geoordeeld worden, eveneens door nadere reglementen te bepalen.

Bij besluit van 29 Juli 1814 werden de commissiën benoemd en eenige voorschriften gegeven, volgens welke de reglementen moesten gemaakt worden. Dezelfde bepaling voor de Plaatselijke Besturen vindt men in art. 132 en 154 van de Grondwet van 1815. Voor Zwolle, Deventer, Kampen, Groningen, Utrecht en Amsterdam ¹⁾ vindt men afzonderlijke reglementen. De andere steden vielen onder een reglement voor de steden der provincie in welke zij gelegen waren. Wanneer men deze reglementen nagaat, dan ziet men dat er weinig ander verschil in bestaat dan in het aantal Burge-meesters, den tijd van verblijf en den vereischten ouderdom.

Het Bestuur in de steden bestond uit een Raad, van welke een zeker aantal leden het getal varieert

1) Zie THORBECKE t. a. p. blz. 38.

van 2 tot 4, Burgemeesteren zouden zijn voor de eerste maal rechtstreeks door den Koning benoemd. Een hunner trad jaarlijks af. De openvallende plaats werd door den Koning vervuld uit eene nominatie van 3 leden.

Zij moesten zijn Nederlanders, in de koloniën geboren of genaturaliseerd, van de vroedste en ge-goedste ingezetenen, gedurende een zeker aantal jaren dat van 2 tot 7 varieerde, in de Gemeente gewoond hebben. Wanneer zij met een burgerdochter uit dezelve getrouwd waren gedurende een minder aantal jaren, dat van 1 tot 4 jaren varieerde, aldaar verblijf gehouden hebben. De ouderdom varieerde tusschen 25 en 40 jaren. Zij moesten elkander niet bestaan in bloedverwantschap of zwagerschap tot in den vierden graad.

Voor het platte land was de inrichting van het Bestuur in afzonderlijke reglementen voor de verschillende provinciën bepaald.

Friesland was verdeeld in Grietenijen, aan welker

hoofd een Grietman stond en een Raad van 6 tot 9 leden van de vroedste en gegoodste ingezetenen. De Grietman werd rechtstreeks door den Koning benoemd. 1) Hij moest zijn Nederlander of in de koloniën geboren of genaturaliseerd. In Friesland geboren of de twee laatste jaren aldaar gewoond hebben of met een burgerdochter van een geboren ingezetene gehuwd zijn, in de Grietenijen wonen en ten minste 100 Caroliegulden in de beschreven middelen betalen. 2)

Het Bestuur op de eilanden Schiermonnikoog en Ameland was op dezelfde wijze geregeld, uitgezonderd het vereischte omtrent het quantum van belasting dat niet toepasselijk was op den Grietman van deze eilanden. 3)

1) Art. 2. Regl. op het Bestuur der Grietenijen.

2) Art. 3. " " " " " "

3) Art. 65. " " " " " "

Art. 115 v. h. Regl. op het Bestuur ten platten lande.

In de andere provinciën stond aan het hoofd der Plaatselijke Besturen een Schout en een Collegie van 3 tot 7 leden, waarvan indien het noodig was twee Assessoren waren. De Schout werd door den Koning benoemd, in de Heerlijkheden op voordracht van den Heer, die ook zich zelf kon voordragen.

Hij moest zijn Nederlander, in de koloniën geboren of genaturaliseerd, bij voorkeur genomen uit de vroedste en gegoedste ingezetenen ter goeder naam en faam, een zekere som betalende in de beschreven middelen, in de Gemeente wonen. In Utrecht en Brabant sedert 1 jaar en zes weken inwoner van de provincie zijn. Ook vindt men het voorschrift, dat de Schout de noodige bekwaamheden moest bezitten om dien post waar te nemen.

Deze toestand duurde tot 1824 toen bij reglement voor de steden van de Noordelijke Provinciën van 4 Januari werd bepaald, dat de Besturen zouden bestaan uit één Burgemeester, Wethouders en een

Raad. De Koning benoemde den Burgemeester en de Wethouders uit de leden van den Raad, maar behield aan zich de bevoegdheid om buiten den Raad de benoeming van den Burgemeester te kunnen doen. ¹⁾ De Burgemeester moest behooren tot de vroedste en gegoedste ingezetenen, Nederlander of in de koloniën geboren of in 't bezit van brieven van naturalisatie, 25 jaren oud, stemgerechtigd, inboorling der stad of met een burgerdochter gehuwd, gedurende de laatste drie jaren ingezetene, inboorling of genaturaliseerde van het Rijk gedurende de laatste zes jaren.

Hier bemerken wij dus groote verandering. Van meerdere Burgemeesteren wordt het getal op één gebracht en aan den Koning vrijgelaten om ook buiten den Raad den Burgemeester te benoemen. De tijd van aftreding was onbepaald.

1) Art. 52. Reglement voor de steden. 24 Jan. 1824.

Het volgende jaar kwamen er ook op het platte land veranderingen bij reglement van 23 Juli. Het platte land zoude in Gemeenten verdeeld zijn, aan welker hoofd een Burgemeester en twee Assessoren zouden staan. Zij moesten zijn Nederlanders of in de koloniën geboren, genaturaliseerd of ingezetenen van de Gemeente, ingezetenen in de provincie gedurende het laatste jaar als zij inboorling of met eene burgerdochter uit dezelve getrouwd waren, in alle andere gevallen gedurende de laatste twee jaren betalende aan directe belastingen die som, welke voor het stemrecht voor de Provinciale Staten benoodigd was en voldaan hebben aan de wettelijke verplichting der nationale militie, 23 jaar oud. De Burgemeester werd door zijne benoeming per se lid van den Raad. De eigenaar van het Heerlijke Recht behield het recht van voordracht.

HOOFDSTUK II.

De wetsbepalingen na 1848.

Met de herziening van de Grondwet in 1848 werden ook de bepalingen omtrent de Gemeentebesturen veranderd, en vastgesteld dat de Voorzitter van den Gemeenteraad door den Koning ook buiten de leden van den Raad zoude benoemd worden en door Hem ontslagen. In de Memorie van Toelichting bij de indiening van het voorstel, (wetsontwerp tot wijziging van de Grondwet n°. IV,) werd gezegd dat de keuze van den Voorzitter van den Gemeenteraad aan den Koning was opgedragen, „omdat de zuiverheid en volledigheid van het stelsel vordert, dat „aan het hoofd van dit Collegie, mede uitmakende

„een schakel van den keten van de uitvoerende
„macht, een Commissaris des Konings zij geplaatst.
„Bij die benoeming is het den Koning vrij gelaten
„ook buiten de leden van den Raad te kiezen. De
„ondervinding heeft de noodzakelijkheid daarvan
„geleerd, vermits niet altijd onder die leden een in
„alle opzichten geschikte Burgemeester is te vinden
„en door eene ongelukkige keuze zoowel de alge-
„meene belangen als die der Gemeente schade
„lijden.”

Het voorloopig verslag antwoordde hierop, dat
verschillende denkbeelden geopperd waren omtrent
de benoeming van den Voorzitter van den Gemeente-
raad. „Sommigen wilden bepaald hebben, dat de
„Koning geene keuze zoude kunnen doen buiten de
„ingezetenen der Gemeente; andere dat hij zich in
„de keuze houden moest aan den voordracht van
„den Raad. Ten slotte echter heeft de groote
„meerderheid zich vereenigd met het voorstel der
„Regeering op dit punt, daarbij ook uitgaande van

„het denkbeeld, dat de Burgemeester in zekeren zin,
 „ofschoon op eene mindere schaal, dezelfde betrek-
 king bekleedt als de Commissaris des Konings in
 „de provincie.

Bij de beraadslaging in de Tweede Kamer, zeide
 de Minister: „De keuze der Burgemeesters zoude
 „volgens sommigen vooral ten platten lande moeten
 „uitgaan van de Gemeenteraden of ten minste uit
 dien Raad moeten worden gekozen. De Burge-
 „meesters zijn Commissarissen des Konings in hunne
 „Gemeenten, evenals de Gouverneurs zijn Commis-
 „sarissen des Konings in de provinciën. De Koning
 „moet dus de keuze hebben van hen die Hem in
 „de Gemeente zullen vertegenwoordigen. Die keuze
 „mag door beperking niet vernietigd worden.

„De ondervinding leerde buitendien menigmalen
 „dat niet slechts ten platten lande, maar ook in
 „de steden eene goede keuze van een Burge-
 „meester uit den Gemeenteraad onmogelijk; uit de
 „Gemeente zelve hoogst moeilijk te doen was, vooral

„ook omdat velen zich van het aanvaarden van die „moeitevolle betrekking verschoonen.”

Wij zien dus dat bij het vaststellen van art. 139 der Grondwet het beginsel gehuldigd werd, dat de Burgemeester, een Commissaris des Konings, een Rijksambtenaar was, dat de keus van dien ambtenaar geheel aan den Koning moest overgelaten worden.

De wet die nadere voorschriften omtrent de inrichting der Gemeentebesturen zoude geven en waarvan in hetzelfde art. 139 gesproken wordt, kwam in Mei 1851 in behandeling en het art. 59: „de Burgemeester wordt door ons voor den tijd van zes jaren benoemd,” werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen. Dezelfde vrijheid van keus die het artikel in de Grondwet den Koning waarborgde, vinden wij dus hier terug. Art. 61 der Gemeentewet echter bepaalt dat om Burgemeester te worden, men moest zijn Nederlander, in het volle bezit van burgerlijke en burgerschaps-

rechten, vijf-en-twintig jaren oud en ingezet en der Gemeente. Het laat er echter op volgen, als het ware als een uitzondering: „van dit laatste voorschrift kan 't in het belang der Gemeente worden afge- weken.” De Gemeentewet trachtte dus in zekeren zin de vrijheid van keus te beperken, welke juist volgens het, bij de behandeling van art. 139 der Grondwet, aangenomen beginsel, onbeperkt moest zijn.

De Regeering had eene geheel andere meening dan toen over art. 139 der Grondwet werd beraad- slaagd. Daar toch hebben wij gezien, beschouwt zij den Burgemeester als een Commissaris des Konings. Hier zegt de Minister van Binnenlandsche Zaken: „de Burgemeester is in de eerste plaats Gemeente- „ambtenaar.” Deze meening werd niet door alle leden beaamd. Er werd namelijk door den heer VAN LYNDEN op geantwoord. „Hij is in zeker opzicht „Gemeente-ambtenaar, maar volgens mijn oordeel is „hij in de eerste plaats Rijks-ambtenaar, werktuig „van het Gouvernement” en verder: „De Minister

„beschouwt de Burgemeester in de eerste plaats als
 „Gemeente-ambtenaar, in de tweede plaats als Rijks-
 „ambtenaar. Ik kan dit niet betwisten maar ik
 „vraag quo jure. Het staat nergens geschreven en
 „het is alleen eene opvatting naar het subjectief oor-
 „deel om hem in de eerste plaats te beschouwen als
 „Gemeente-ambtenaar.”

Hoewel hij den Burgemeester als Gemeente-ambte-
 naar beschouwde, wilde de Minister toch vrij zijn
 in de benoeming.

In de Memorie van Toelichting zegt hij: „Het is
 „buiten twijfel meer in het belang der Gemeente
 „dat een bekwaam niet-ingezetene tot haren Burge-
 „meester wordt benoemd, dan dat de Regeering
 „ook waar gecne voor deze betrekking geschikte
 „ingezetenen te vinden zijn, niettemin verplicht zij
 „daaruit den Burgemeester te kiezen. Op dezen
 „grond steunt de bepaling der laatste zinsnede van
 „het artikel,” en verder nog in de Memorie van Ant-
 „woord: „De ondervinding heeft geleerd dat zelfs in

„groote Gemeenten een voor Burgemeester geschikt
 „en willig persoon niet is te vinden, dat het belang
 „der Gemeente ook de benoeming van een niet-
 „ingezetenen vorderen kan.”

Dezelfde vrijheid wilde hij ook hebben in het
 ontslaan.

Hierover zeide de Minister: „Het Gouvernement
 „moet vrij zijn, het Gouvernement, wil het voor het
 „Bestuur verantwoordelijk blijven, moet in het
 „algemeen niet gebonden worden ten aanzien van
 „het ontslag der ambtenaren van dat Gouvernement.” 1)

1) Dit beroep op de verantwoordelijkheid der Regeering was reeds vroeger gebruikt. Wij lezen bij SAVIGNY, Vermischte Geschriften, V, blz. 211: Merkwürdig ist die Art, wie MARTIGNAC in der trefflichen Rede, worin er ein neues Municipalgesetz erläuterte und zu rechtfertigen suchte, über diesen Gegenstand spricht: (Moniteur 1829. 16 Février. N. 4. p. 174.) Der Vorschlag ging dahin, dass zwar die Municipalräthe künftig von den Einwohnern gewählt, die (Maires) aber auch ferner von dem König oder von königlichen Beamten ernannt werden sollten. Dabei macht sich selbst der Redner den Einwurf, dass doch vor der Revolution in vielen Städten alle städtische Beamte von den Bürgern gewählt worden seien, und er widerlegt diesen Einwurf durch die Bemerkung, der Maire sei jetzt nicht

Hier dus beschouwde de Minister den Burge-
meester als Rijks-ambtenaar, en hoewel de vrijheid
van benoeming gevraagd werd in het belang der
Gemeente en de vrijheid van ontslag in het belang
van het Gouvernement, het gevolg was toch dat de
Regeering vrij bleef in de keuze der personen die
zij als Burgemeester wilde benoemen.

mehr blosser Communalbeamte sondern zugleich Staatsbeamte, in dem
er polizeiliche und richterliche Geschäfte besorge, die ministerielle Verant-
wortlichkeit aber sei nicht möglich, wenn nicht die Ernennung aller unter-
geordneten Beamten von der freien Willkür der Regierung abhänge.

HOOFDSTUK III.

Het voorstel van den Heer van Kerkwijk.

Wanneer wij nu zien, dat de man door wien de Gemeentewet tot stand kwam zelf begreep dat de Regeering in hare benoeming vrij moest blijven, dan rijst van zelf de vraag in ons op: waarom moet art. 59 der Gemeentewet veranderd worden en volgens het voorstel van den heer VAN KERKWIJK luiden: „De Burgemeester wordt door Ons benoemd, „nadat door den Raad eene aanbeveling van drie „personen, door tusschenkomst van Onzen Commis- „saris in de provincie, aan Ons is ingediend.

„Indien die aanbeveling niet is ontvangen binnen

„den van Onzentwege gestelden termijn, wordt tot „de benoeming overgegaan zonder die aanbeveling.”

Waarom moct men de vrijheid der Regeering beperken? Waarom moet men eerst een stap doen om terug te keeren tot vroegere toestanden?

Toestanden die wij in de algemeene beraadslaging over de Gemeentewet geschetst vinden in de volgende woorden: „Verschijnselen van oligarchie, „coteriegeest, uitsluiting van hen, van wie de hoog- „moed der heerschende coteriegeest geheel wille- „keurig getuigt, dat zij niet tot de haren en althans „niet in den Gemeenteraad behooren, het uitdooven „van de belangstelling der ingezetenen in zaken „van openbaar belang, de onderdrukking van den „geest der vrijmoedigheid en van onafhankelijke „beoordeeling, geheimzinnigheid, eigenbaat, bekrom- „penheid, kortom talrijke misbruiken en verkeerd- „heden vooral ook in belastingstelsel en finantieel „beheer, waren sedert 1815 nu eens meer, dan eens „minder bij vele Gemeentebesturen op te merken

„en behooren nog geenszins tot de zeldzaamheden.”

Het antwoord op deze vragen vinden wij uiteengezet in de Memorie van Toelichting en de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag van genoemd voorstel.

In deze Memoriën worden uiteengezet de nadelen, welke het gevolg waren van het niet genoeg nakomen der bepaling, van art. 61 der Gemeentewet, waarin het ingezetenschap van eene Gemeente, als vereischte voor de benoeming tot Burgemeester wordt opgegeven. De voornaamste daarvan wensch ik hier na te gaan.

Er wordt ten eerste gewezen op de onbekendheid van den niet-ingezoten Burgemeester met zijne Gemeente.

Dit is echter slechts een tijdelijk nadeel. De Burgemeester toch staat niet alleen. Van den beginne af reeds staan de Wethouders hem ter zijde en iedere Burgemeester die belang in zijn werkring stelt, zal zich spoedig met den toestand der

Gemeente bekend maken en eene zelfstandige meening kunnen verkrijgen. Hij zal zich op een meer onafhankelijk standpunt bevinden, dan wanneer hij door eene partij in den Raad tot het ambt is gekomen. In kleine Gemeenten toch vindt men dikwijls partijen, welke om nietige redenen als water en vuur tegenover elkander staan en hoewel een Burgemeester zich daarboven verheffen moet, zal het den benoemden ingezetene dikwijls zeer moeilijk vallen zich aan die invloeden te onttrekken, waarmede een vreemdeling niets te maken heeft. „De in den Raad „bovendrijvende partij,” zooals het voorloopig verslag zegt, „kan na eenigen tijd minderheid worden, „in welk geval de Burgemeester, in plaats van den „man der Gemeente te zijn, de vertegenwoordiger „wordt van die minderheid.”¹⁾ Wat zal dan het gevolg zijn; niets als oncenigheden.

Ten tweede vinden wij aangehaald: de onge-

1) Bijlagen 64. 4. blz. 7.

schiktheid, onbekwaamheid en onzedelijkheid van sommige Burgemeesters.

Mijns inziens kan de voorgestelde bepaling niets tot verbetering aanbrengen. De Raad van vele Gemeenten toch is niet in staat de geschiktheid en bekwaamheid der voorgestelden te beoordeelen. De heer SICKESZ zeide: ¹⁾ „Ik acht den Gemeenteraad, „aan wiens hoofd ik gedurende 14 jaren de eer heb „gehad te staan zeer hoog, maar ik aarzel niet te „verklaren dat de leden van dien Raad noch de „bekwaamheid, noch den lust hebben om eene der- „gelijke voordracht op te maken.”

De heer BERGSMA sprak over de veelzijdige bemoeiingen van den Gemeenteraad, dat belangrijk deel in onze Staatsmachine, en over de gewichtige, omvangrijke taak van den Burgemeester en zegt „dat niet ieder, die soms toevallig tot lid van den „Gemeenteraad benoemd wordt, eo ipso in staat is,

1) Handeling der Tweede Kamer 1880, blz. 803.

„om aan te wijzen wie de geschikte persoon voor „het Burgemeesters-ambt is.”¹⁾

Nu behoeft zich de Regeering wel is waar niet te bekommeren om die aanbeveling, maar het voorbijgaan er van zet kwaad bloed en is een uitstekend thema voor dagbladen, om den niet-benoemden kandidaat of den door de Regeering gekozenen in de wolken te verheffen of door het slijk te sleuren.

De heer GOEMAN BORGESIUS zeide: „Het grootste „nadeel zie ik hierin, dat vooral als de aanbeveling „niet wordt gevolgd, in de Gemeente eene spanning zal kunnen ontstaan, die voor de Gemeente „allerbedroevendste gevolgen kan hebben.”²⁾

Kon het voorstel, onzedelijkheid, namelijk: dronkenschap en verkwisting³⁾, waarover geklaagd wordt, tegengaan, ieder weldenkend mensch zoude uit een

1) Handeling t. a. p. blz. 809.

2) Handeling. t. a. p. blz. 809.

3) Handeling. t. a. p. blz. 804.

zedelijk oogpunt eene bepaling uit het diepst van zijn hart toejuichen, die zulke uitstekende resultaten opleverde. Een examen ¹⁾, het noodzakelijk kwaad van onzen tijd, zoude een waarborg zijn tegen het benoemen van onbekwame Burgemeesters.

Eene bepaling dat zij, die een doctoralen titel aan eene Universiteit verkregen hebben, zij het in de rechten of welk vak ook, de voorkeur bij de benoeming verkregen, zoude ten minste bewerken, dat gegradueerde ingezetenen niet bij niet gepromoveerde, niet gestudeerd hebbende, of met gemeentezaken onbekend zijnde ingezetenen werden achtergesteld.

1) Jhr. Mr. J. DE BOSCH KEMPER. t. a. p. blz. 204. Examens voor ambtenaren, ten einde de meest geschikte te erlangen zijn nuttig; maar het is eene dwaze waan der eenzijdige theoristen, te meenen dat men alleen door examens de meest bekwame ambtenaren verkrijgt. In vele opzichten zijn de examens eene bescherming der middelmatigen, die, door vlijtig leeren, veel hebben aangeleerd, terwijl zij geen waarborg zijn, dat zij die het meeste inzicht in zaken hebben, zij die het vlugst zijn in het werken en het meest bezielde met liefde tot de maatschappij, tot ambtenaren zullen benoemd worden.

De aanbeveling door den Commissaris des Konings opgemaakt, vindt bij den heer VAN KERKWIJK hevige bestrijding. De Commissaris des Konings wordt eenigszins als een Turksche pacha voorgesteld, als iemand die enkel op eene geregelde expeditie van stukken en ordelijke administratie let ¹⁾, die lieden voortrekt, welke zijn stokpaardje weten te berijden ²⁾, zijne zwakke zijde weten te vinden ³⁾ en zijne politieke richting zijn toegedaan ⁴⁾, maar in het geheel niet let op de vercischten der Gemeente en of de aanbevolene de geschikte persoon is om aan haar hoofd te staan en haren bloei te bevorderen.

Integendeel zou ik meenen dat niemand beter in staat is op de hoogte te zijn van den toestand der Gemeenten en van de personen, die tot Burge-meester moeten benoemd worden, dan juist de

1) Memorie van Antwoord, blz. 12.

2) Memorie van Toelichting, blz. 2.

3) Handelingen, blz. 804.

4) Memorie van Toelichting, blz. 2.

Commissaris des Konings. Hij toch komt in gedurige aanraking met de Gedeputeerde Staten en hun Griffier, welke hem zeker de meest uitgebreide inlichtingen kunnen geven en over de Gemeenten en over hare ingezetenen. De heer VAN KERKWIJK zegt echter, dat wanneer de Minister bij den Commissaris des Konings inlichtingen vraagt, „dan komt hij bij den duivel te biecht.”¹⁾

Ten derde zoude de verplaatsing van Burgemeesters van de eene Gemeente naar de andere een groote fout zijn in het tegenwoordig stelsel.

Dit is het natuurlijk gevolg van ieders verlangen om zijne ambitie te voldoen, om zijn toestand te verbeteren. Voor kleine Gemeenten en afgelegen plaatsen zal het dikwijls zeer moeilijk zijn een Burgemeester te vinden. Zeer dikwijls is er onder de ingezetenen niemand die er ecnigszins voor in aanmerking kan komen. Zie blz. 32. Niets is na-

1) Handelingen t. a. p. blz. 814.

tuurlijker dan dat er zich sollicitanten voor een dergelijke plaats opdoen, wanneer zij naderhand kans op verplaatsing hebben, terwijl zij er niet naar zouden dingen, wanneer zij er voor hun leven geplaatst werden. Het ambt zoude dan wellicht aan een ongeschikt persoon moeten gegeven worden. Dit zoude voor de kleinere Gemeente zeer schadelijk kunnen werken. Voor de grootere komen door verplaatsing altijd personen in aanmerking, die grondig met de Gemeentezaken bekend zijn. Ook kan zich het geval voordoen dat een overigens zeer geschikt Burgemeester in eene Gemeente niet op zijne plaats is, terwijl hij in eene andere uitstekend zal kunnen werken.

Ten vierde beschuldigt men de tegenwoordige regeling van overdreven centralisatie-zucht.

Men behoeft hiervoor, naar mijne meening, niet bezorgd te zijn. De Grondwet zoowel als de Gemeentewet dragen aan het Gemeentebestuur op te zorgen voor de huishoudelijke belangen der Ge-

meente. De werkzaamheden welke in dit opzicht den Burgemeester alléén zijn toevertrouwd, zijn niet van dien aard ¹⁾ dat het der Gemeente schaden

1) De ambtsverrichtingen den Burgemeester alleen opgedragen. (P. BLUSSÉ. Diss. Inaug. Leiden 1862.)

§ 1. Afgifte van eene verklaring, getuigende dat een benoemd Raadslid gedurende het laatste aan zijn verkiezing voorafgaande jaar, zijne woonplaats binnen de Gemeente gehad heeft.

§ 2. Afneming der eeden, af te leggen in de Raadsvergadering, door nieuw benoemde Raadsleden bij het aanvaarden hunner betrekking, door den Secretaris en door den Ontvanger.

§ 3. Bevoegdheid tot het bijeenroepen van buitengewone Raadsvergaderingen, zoo dikwijls hij of Burgemeester en Wethouders het noodig keuren, of het in de Gemeenten beneden de 20.000 zielen door drie, in de overige Gemeenten door een vijfde der leden schriftelijk, met opgave dier redenen aan hun wordt gevraagd.

§ 4. Beleggen der vergadering, schriftelijke oproeping der leden en zorgen dat het beleggen openlijk bekend gemaakt worde.

Hij belegt de vergadering.

Roept de Raadsleden schriftelijk op.

Zorgt dat het beleggen openbaar bekend worde.

§ 5. Bevoegdheid tot het veranderen van openbare zittingen in geheime.

§ 6. Voorzitterschap.

1°. De Burgemeester of een der Wethouders is altijd Voorzitter van de vaste commissie om Burgemeester en Wethouders in het beheer van bepaalde takken der Gemeente-huishouding bij te staan, 2°. Voorzitter van den Raad. 3°. Voorzitter van het collegie van Burgemeester en Wethouders. 4°. Voorzitter van het ontwerp omtrent de splitsing of vereeniging

zoude, wanneer zij door een Rijks-ambtenaar vervuld werden.

van Gemeenten. 5°. Voorzitter van de vaste commissie uit den Raad voor het ontwerpen van verordeningen tegen wier overtreding straf is bedreigd.

§ 7. Hij ontvangt en opent alle aan den Raad of aan Burgemeester en Wethouders gerichte stukken; hij brengt die terstond ter tafel in de vergadering waar zij behooren, tenzij die stukken volgens de orde der vergadering dadelijk behooren te worden verzonden aan het lid of de leden, meer in het bijzonder met de zaken waartoe de stukken betrekking hebben belast.

§ 8. Onderteekening van alle stukken uitgaande van den Raad of van Burgemeester en Wethouders.

§ 9. Uitvoering der besluiten van den Raad, en van die van het collegie van Burgemeester en Wethouders.

§ 10. Optreding als eischer of verweerder in alle rechtsgedingen der Gemeente betreffende.

§ 11. Zorg, dat van de Raadsbesluiten inzage en afschrift kan verkregen worden.

§ 12. Beslissing door het uitbrengen van zijne stem, bij staking van stemmen in het Collegie van Burgemeester en Wethouders, omtrent alle stukken met uitzondering van benoemingen of voordrachten van personen, wanneer het lot beslist.

§ 13. Bevoegdheid in geval van oproerige beweging, van samenschotelingen of andere stoornis der openbare orde, om de hulp der Schutterij en van het in de Gemeente aanwezige of naastbijzijnde krijgsvolk te vorderen.

§ 14. Bevoegdheid om indien het, in den in de vorige paragraaf vermelden toestand noodzakelijk is, algemeene voorschriften van Politie uit

In den Burgemeester vinden wij als Rijks-ambtenaar het monarchale, als Gemeente-ambtenaar het democratische element vertegenwoordigd. Eene gepaste samenwerking van deze elementen kan heilzaam zijn. ¹⁾

te vaardigen en onverwijld af te kondigen. De Burgemeester brengt die voorschriften terstond ter kennis van den Commissaris des Konings in de Provincie en zoo spoedig mogelijk ter kennis van den Raad.

§ 15. Politie over de schouwburgen, herbergen, tapperijen en alle voor het publiek openstaande gebouwen en samenkomsten, openbare vermakelijkheden en openlijke huizen van ontucht; hij waakt tegen het doen van met de openbare orde of zedelijkheid strijdige vertooningen.

§ 16. Opperbevel bij brand, behoudens de gewone dienstregeling door plaatselijke verordeningen voorgeschreven.

§ 17. Gezag voor zooveel de Gemeente-politie betreft, over de commissarissen en dienaren van politie of veldwachters, tevens aan de algemeene of Rijks-politie, onder het daarmede belast gezag, dienstbaar.

§ 18. Aanstelling en ontslag, op voordracht van den commissaris van politie en het geven van ambts-instructiën in overleg met den commissaris, aan de politiedienaren. In de Gemeenten waar geen commissaris is, geschiedt een en ander door den Burgemeester alleen.

§ 19. Afgifte van bevellschriften tot het doen van uitgaven uit de plaatselijke kas.

§ 20. Afgifte van het bevel tot het binnentreden van woningen niet behorende tot fabrieken, kelders, winkels, magazijnen, enz.

1) Jhr. Mr. J. DE BOSCH KEMPER, t. a. p. blz. 201: De door volks-

Deze samenwerking nu geeft de Gemeentewet mijns inziens geheel en al, zij gaat zelfs zoo ver,

rechten getemperde Monarchie vereenigt de zorg voor de belangen des volks met een krachtig Bestuur.

SAVIGNY, blz. 207. t. a. p. So hat neuerlich ein Schriftsteller die Verderblichkeit aller auf Bürgerwählen gegründeten Verfassungen in Monarchischen Staaten behauptet. BEISLER'S Betrachtungen über gemeinde Verfassung 1832, s. 46. Denn Demokratie und Monarchie könnten nur in Kampf mit einander gedacht werden. Wenn daher die Monarchie demokratische Bestandtheile in sich aufnehme, so seien es feindselige Elementen, die sie sich beigeselle. Die Stellung solcher Gemeinden zu den Regierungen sei dem Princip nach eine falsche, und unsere Länder würden dadurch mit einer Menge Republiken bedeckt. Aehnliche Einwürfe sind auch von Anderen häufig vorgebracht worden, und selbst in mannichfaltiger Schattirung: bald, um die fürstliche Gewalt selbst gegen vermeintliche Gefahren zu Schützen, bald, um die Freiheit und Leichtigkeit der Verwaltung gegen Hemmungen zu sichern. Beide wie mir scheint beruht auf Misverständnis, am meisten aber die erste Befürchtung. Denn der absolute Gegensatz zwischen Monarchie und Democraticischen Elementen der Verfassung ist durchaus irrig.

Solche Elemente sind in allen Nationen, ganz besonders in den Germanischen Völkerstämmen, wirklich vorhanden und bilden einer wesentlichen Theil des National zustandes. Nur eine kurzsichtige Politik kann ihr Dasein ignoriren wollen, und sich einbilden sie wären nicht da, wenn man die Augen davor verschließt. Die wahre Ausgabe besteht vielmehr darin, diesen Kräften ihren angemessenen Wirkungskreis zu verschaffen; dann wird es sich zeigen dasz die Monarchie weit entfernt durch sie gefährdet zu werden, vielmehr Kraft und Leben aus ihnen ziehen kann.

dat zij in één persoon het karakter van Rijks- en Gemeente-ambtenaar vereenigt. Of dit wenschelijk is, is eene andere vraag. ¹⁾ Maar zoolang deze twee functiën in een individu samengevat worden, komt het mij voor dat de Staat boven de Gemeente gaat, de Burgemeester het eerst als Rijks-ambtenaar moet beschouwd worden ²⁾ en derhalve ook vrij door de Regeering moet gekozen kunnen worden.

1) In het Deutsches Staatswörterbuch v. BLUNTSCHLI und BRATER. 4. blz. 143.

Zegt BRATER tegen het in de Preuss. Städteordnung v. 1831 § 84 uitgesproken stelsel: Ieder Stadt soll als deren Obrigkeit ein Magistrat vorgesetzt, welcher in einer doppelten Beziehung steht. a) als Verwalter der Gemeinde-Angelegenheiten; b) als Organ der Staatsgewalt, die Gemeinde Behörde soll nicht Organ der Staatsgewalt sein, sondern einzig Organ der Gemeinde Gewalt. Die Beamten welchen die örtliche Staatsverwaltung anvertraut ist, sollen nicht zugleich Gemeinde Beamte sein. Wenn ein Beamte zwei Herrn dienen soll, deren einer dem andern untergeordnet und doch wieder in seinem Bereich selbstständig, deren Gebietsgrenze nicht selten streitig ist, deren Interesse oft scheinbar kollidirt, so fällt es ihm schwer, den beiden Herrn recht zu dienen. Gewöhnlich wird er dem stärkeren Herren zuneigen: dem Staat auf Kosten der Gemeinde. Der Gemeinde vorstand der als Diener des Staates behandelt wird, taugt aber nicht mehr zum Haupte der Gemeinde.

2) De Heer SICKESZ zeide: „De Burgemeester daarentegen is belast

De meening dat de Burgemeester in de eerste plaats Rijks-ambtenaar is, wordt in de Memorie van Antwoord blz. (6) bestreden met woorden door THORBECKE in de zitting der Eerste Kamer van de Staten Generaal van 3 Maart 1852 gebruikt. „Het algemeene hoofdkarakter van het Burgemeesterschap is

„met de uitvoering van tal van wetten en besluiten. Hij is eigenlijk in „de eerste plaats Staats-ambtenaar.”

Handelingen t. a. p. blz. 802.

Bij de behandeling der quaestie of de Heer C. J. PICKÉ, lid der Eerste Kamer, die tot Burgemeester van Middelburg was benoemd, ingevolge art. 91 der Grondwet zijn ontslag moest nemen, zeide de Heer CREMERS: „Daarom bepaal ik mij er op te wijzen, dat uit dat Verslag klaar en „duidelijk blijkt, dat de groote meerderheid der Kamer van oordeel is, „dat een Burgemeester in de allereerste plaats is Staats-ambtenaar.”

Handelingen der Eerste Kamer, 16de zitting. 16 Jan. 1880, blz. 85.

De Heer ROËLL zeide: „maar nu schijnt het mij onbetwistbaar, dat in „de laatste jaren tal van wetten — zij zijn bij dozijnen te noemen — in „steeds meerdere mate aan den Burgemeester werkzaamheden zijn opgedragen, die hem niet anders opgedragen kunnen zijn dan als Rijksambtenaar, als orgaan van het Staatsgezag.

Handelingen. t. a. p. blz. 799.

J. W. H. M. VAN IDSINGA, Geschiedenis en Beginselen van art. 91 onzer Grondwet, Leiden 21 Oct. 1880. blz. 121.

„En nu nog is het een open quaestie of een Burgemeester Staats-ambtenaar is of niet.”

„dat van Gemeente-ambtenaar. Die Gemeente-ambte-
„naar is belast met verrichtingen van Staatsdienst,
„maar dat verandert het algemeen karakter van het
„ambt niet.”

In de zitting van de Tweede Kamer van 20 November 1865, zeide hij dat „de Burgemeester niet
„uitsluitend noch in de eerste plaats ambtenaar van
„algemeen bestuur is.”

In de brochure: Over de Hervorming van ons
Kiesstelsel, zeide THORBECKE: „Wie den Burgemeester
„moet benoemen, hangt af van den aard van het
„burgermeesterlijk ambt.”

Bij gevolgtrekking zoude de Gemeente den Burge-
meester moeten benoemen.

Maar integendeel, juist THORBECKE verdedigde de
vrije benoeming, zie blz. 37.

De Memoriën van Toelichting en Antwoord bij
het voorstel van den Heer VAN KERKWIJK komen
mij meer voor als eene beschuldiging tegen de
Regeering van partijzucht, nepotisme en nalatigheid

bij hare benoemingen dan wel als een bewijs, dat de bepalingen van art. 59 juncto art. 61 laatste alinea der Gemeentewet, niet goed werken.

Het voorloopig verslag zegt dan ook ¹⁾: „Het „geldt hier geen kwaad dat uit de bepalingen dier „wet als van zelf voortvloeit, maar enkel en alleen „eene verkeerde toepassing dier bepalingen.”

De heer VAN HOUTEN zeide: „Voor mij bestaat „dus de gansche portée van dit ontwerp daarin, dat „men zoekt naar een band, die de Regeering nood- „zaakt te handelen, gelijk zij zonder zoodanigen „band behoorde te handelen, maar tractu temporis „niet meer geschiedt, dat is art. 61 der Gemeente- „wet naar geest en bedoeling uitvoeren.” ²⁾

Het voorstel zelf strijdt mijns inziens met de Grondwet. Uit de woorden (zie blz. 31), gebruikt bij het debat over art. 139 Grondwet, blijkt vol-

1) Bijlage 64. 5. § 2.

2) Handelingen. t. a. p. blz. 800.

komen, dat elke inmenging van den Gemeenteraad bij de benoeming afgekeurd werd. Het voorstel echter is een feitelijke beperking van genoemd art. 139 der Grondwet.

De bepalingen in art. 59 der Gemeentewet: De Burgemeester wordt door ons voor den tijd van zes jaren benoemd; in art. 61: De Burgemeester moet zijn ingezeten der Gemeente en den leeftijd van 25 jaren bereikt hebben; in art. 62, waar de met het Burgemeesters-ambt onvereinigbare betrekkingen worden opgesomd, werden door den heer VAN DEDEM aangehaald als reeds bestaande beperkingen van art. 139 der Grondwet. ¹⁾

Naar mijn bescheiden meening is dit volstrekt niet het geval. De bepaalde tijd van zes jaren gedurende welke men Burgemeester is, is slechts een tijdsaanwijzing en beperkt de vrije benoeming in

1) Handelingen t. a. p. blz. 781.

geenen deele. Wie verhindert den Koning na dien tijd den Burgemeester weder te benoemen?

De leeftijd van vijf-en-twintig jaren is niet zoozeer als eene beperking der vrije benoeming te beschouwen, als wel een onmisbare eigenschap om voor het Burgemeesters-ambt in aanmerking te kunnen komen. Iedereen zal toegeven dat men een bepaalden ouderdom stellen moet. Drie-en-twintigjarige leeftijd werd beter bevonden, omdat dit de oude reglementen bepaalden. Zie daarentegen blz. 25 en 28. Maar nu kan een ander zeggen twintig jaar is oud genoeg en weder een ander achttien jaar enz., zoodat men alzoo voortgaande in het geheel geen bepaalden leeftijd zoude moeten opgeven. Het ingezetenschap is slechts een voorwaardelijke beperking, zonder verbindende kracht, want de laatste alinea art. 61 laat er onmiddellijk opvolgen, dat er in het belang van de Gemeente van kan worden afgeweken.

De bepaling, welke eenige betrekkingen met het

Burgemeesterschap onvereinigbaar maakt, is nog minder eene beperking te noemen. Zij verhindert den Koning niet iemand te benoemen, die zulk eene betrekking vervult. Maar zij belet den benoemden wel het Burgemeesterschap aan te nemen en waar te nemen, zonder voor de andere betrekking te bedanken.

Door de aanbeveling wordt den Koning een moreelen band opgelegd, waaraan hij zich moeilijk zal kunnen onttrekken.

De heer SICKESZ zeide: „En wanneer dan het zelf-
„standig oordeel van den Minister eene andere is dan
„de meening van den Gemeenteraad, eene omstan-
„digheid, die, naar ik mij voorstel, nog al eens dik-
„wijls zich zal voordoen, dan zal tusschen die beiden
„een zeer ongewenscht conflict ontstaan, dat tot aller-
„lei slechte verhoudingen zal aanleiding geven.”¹⁾

1) Handelingen. t. a. p. blz. 802.

Men ontneme den Burgemeester liever het recht lid van den Raad te zijn; de heer OLDENHUIS GRATAAMA zeide hierover: „De Burgemeester moet geen „lid van den Gemeenteraad zijn. Het heeft mij „altoos gehinderd, wanneer Burgemeesters daarin hun „prestige meenden te moeten zoeken. Ik heb altijd „het gevoelen gewaardeerd van die Burgemeesters, „die elke benoeming tot lid van den Raad hunner „Gemeente afwezen.”¹⁾

Men geve hem eene bezoldiging uit 's lands

1) Handelingen. t. a. p. blz. 784.

Jhr. Mr. J. J. DE LA BASSECOUR CAAN, Handleiding tot de kennis van het Administratief Recht in Nederland, blz. 176.

De betrekking van den Burgemeester die geen lid van den Raad is, heeft veel overeenstemming met die van den Commissaris des Konings tegenover de Provinciale Staten.

De Burgemeester is Voorzitter van den Raad en van het Collegie van Burgemeester en Wethouders, gelijk de Commissaris van de Statenvergadering en van het Collegie van Gedep. Staten; beiden hebben geene stem in eerstgenoemde maar wel in laatstgenoemde Collegiën.

Een raadgevende stem wordt den Burgemeester toegekend, omdat zonder haar eene ordelijke leiding der beraadslagingen ondenkbaar zoude wezen.

kas. 1) Hij komt dan zeker op een zuiverder standpunt te staan, hetgeen mijns inziens en voor de Gemeente en voor den Burgemeester verkieslijker is.

Wil men de benoeming echter feitelijk aan den Gemeenteraad geven en van den Burgemeester een Gemeente-ambtenaar maken, men ontheffe hem dan van zijne werkzaamheden als Rijks-ambtenaar en vertrouwe die aan een ander toe, zooals vroeger hier te lande reeds het geval was. 2)

1) Jhr. Mr. J. J. DE LA BASSECOUR CAAN. t. a. p. blz. 180. Maar wanneer wij nagaan het vele werk, dat de Burgemeester als Rijks-ambtenaar verricht, dan meenen wij dat eene dergelijke uitgave geen onbillijke post op de Staatsbegrooting zoude zijn.

2) Wij lezen bij CORNELIS VAN ALKEMADE: Beschrijving van de stad Briclle en den Lande van Voorne, blz. 243. „Bij deze voirescreven materie is die eerste vraghe, wairom, die een Borghemeester altoes is een des Scependoms?

Die antwoorde is, omdat hij bescudden sal, dat niet opghenomen en worden bij den ghemeenen Rechte yet te ghescien, dat der steden Recht teghen draghet, of der Scepenen vonnes, die sij, bij hairre weetscip, op haren Eedt, gheweest hebben. Ende hierom niet die der Scepenen ende der Ghemeenten Borghemeester.

Een ander reden, omdat hij voirhoede, dat de Heerlicheit niet te verde en trede in der steden vrieden, ende goeden. Ende dairom so hiet die

Mijns inziens is eene dergelijke verandering in de Gemeentewet zonder herziening van de Grondwet niet wenschelijk en moet men zich daarom verheugen, dat het voorstel van den heer VAN KERKWIJK in de Tweede Kamer verworpen is.

ander des Heren Borghemeester, omdat gij sal helpen bedencken, ende voirsorghen, dat, bij verswimnisse, die stede niet en trede in des Heren Heerlichkeiten vorder, dan sij mit reden, ende haren rechten verantwoirden soudon moghen, dair die Stede tot hair's Heren ongonste ende correctie bijcomen mocht.

The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject, and to a statement of the
 objects of the present investigation. It is then shown
 that the problem is equivalent to the problem of
 finding the maximum of a certain function of several
 variables. This function is then expressed in terms of
 the elements of the matrix, and it is shown that
 the maximum is attained when the matrix is
 symmetric and positive definite. The necessary
 conditions for this to be true are then derived, and
 it is shown that they are also sufficient. The
 final part of the paper is devoted to a discussion
 of the numerical methods which have been used in
 the present investigation.

The second part of the paper is devoted to a
 detailed discussion of the numerical methods which
 have been used in the present investigation. It is
 shown that the method of steepest descent is the
 most efficient of the methods which have been
 considered, and that it is also the most reliable.
 The method of conjugate gradients is also discussed,
 and it is shown that it is more efficient than the
 method of steepest descent when the matrix is
 ill-conditioned. The method of the conjugate
 gradient method is also discussed, and it is shown
 that it is more efficient than the method of
 steepest descent when the matrix is ill-conditioned.

The third part of the paper is devoted to a
 discussion of the numerical methods which have
 been used in the present investigation. It is shown
 that the method of steepest descent is the most
 efficient of the methods which have been
 considered, and that it is also the most reliable.
 The method of conjugate gradients is also
 discussed, and it is shown that it is more
 efficient than the method of steepest descent
 when the matrix is ill-conditioned. The method
 of the conjugate gradient method is also
 discussed, and it is shown that it is more
 efficient than the method of steepest descent
 when the matrix is ill-conditioned.

STELLINGEN.

THE ENGINE

STELLINGEN.

I,

Niettegenstaande L. 14 pr. D. de Cond. Furt. (13.1) L. 32 D. loc. (19.2). L. 97 § 1 de Verb. Obl. (45.1) moet men aannemen dat de verbintenis bestaan blijft, hoewel de schuldeischer zijn belang in haar verloren heeft.

II.

L. 9 § 1 D. ad Sct Macedonianum en L. 14. D. de Reb. Cred. (12.1) zijn niet met elkander in strijd.

III.

Wanneer iemand, te goeder trouw van den niet-eigenaar het vruchtgebruik verkregen heeft van een erf waarop reeds een vruchtgebruik gevestigd was, dan zal, zoodra de verjaring van het nieuwe vruchtgebruik is ten einde gebracht, het bestaande niet zijn opgeheven.

IV.

De verbintenis, die afhangt van eene daad wier vervulling in de macht staat van den schuldenaar, is geldig al is die daad ook nog zoo onbeduidend.

V.

De legataris van een geldsom heeft geen recht op interessen voor dat hij deze in rechten heeft gevraagd.

VI.

De bezitter te goeder trouw, moet de vruchten teruggeven van het oogenblik dat hij weet, dat de zaak hem niet toebehoort, al is het geding eerst later begonnen.

VII.

Bij het huwelijk hier te lande, van den Nederlander met eene vreemde, wordt het statutum personale van de vreemdeling niet in aanmerking genomen.

VIII.

Wanneer iemand een telegram afzendt, en door eene fout van den telegrafist daarin een prijs wordt vermeld, die den opgegeven prijs te boven gaat, is hij niet aan dien niet bedoelden prijs gebonden, maar moet de geadresseerde de schade vergoeden.

IX.

De wisselhouder die tot het door den gefailleerden acceptant aangeboden accoord is toegetreden, verliest zijne regres-actie niet.

X.

De homologatie van het accoord, kan niet door de rechtbank geweigerd worden, wanneer de failliet aan schuldeischers acceptatiën heeft gegeven tot aanvulling van het ontbrekende, zoo maar de vereischte meerderheid voorhanden is, zonder dat men deze schuldeischers medetelt.

XI.

Bij verkoop van geconsigneerde goederen, beneden den gelimiteerden prijs, kan de uitzender geene schadevergoeding boven den gelimiteerden prijs vorderen.

XII.

Een eisch in reconventie kan geldig ingesteld worden bij een exploit van oppositie tegen een vonnis bij verstek.

XIII.

Geschillen tusschen vennooten eener maatschap moeten gebracht worden voor den rechter van den woonplaats des verweerders.

XIV.

Het is niet als diefstal met braak aan te merken, wanneer de dief om het gestolene weg te brengen, de deuren of ramen heeft opengebrouwen.

XV.

Hij, die door een error in objecto een anderen dan hij bedoelde heeft gedood, is wegens opzettelijken

doodslag te straffen. Bij de aberratio ictus echter wegens poging en wegens doodslag door onvoorzichtigheid.

XVI.

Heropening van het onderzoek is niet toegestaan (art. 204 Strafv.)

XVII.

De Minister is niet verplicht de inlichtingen bedoeld bij art. 89 der Grondwet op verzoek van een *enkel* lid te geven.

XVIII.

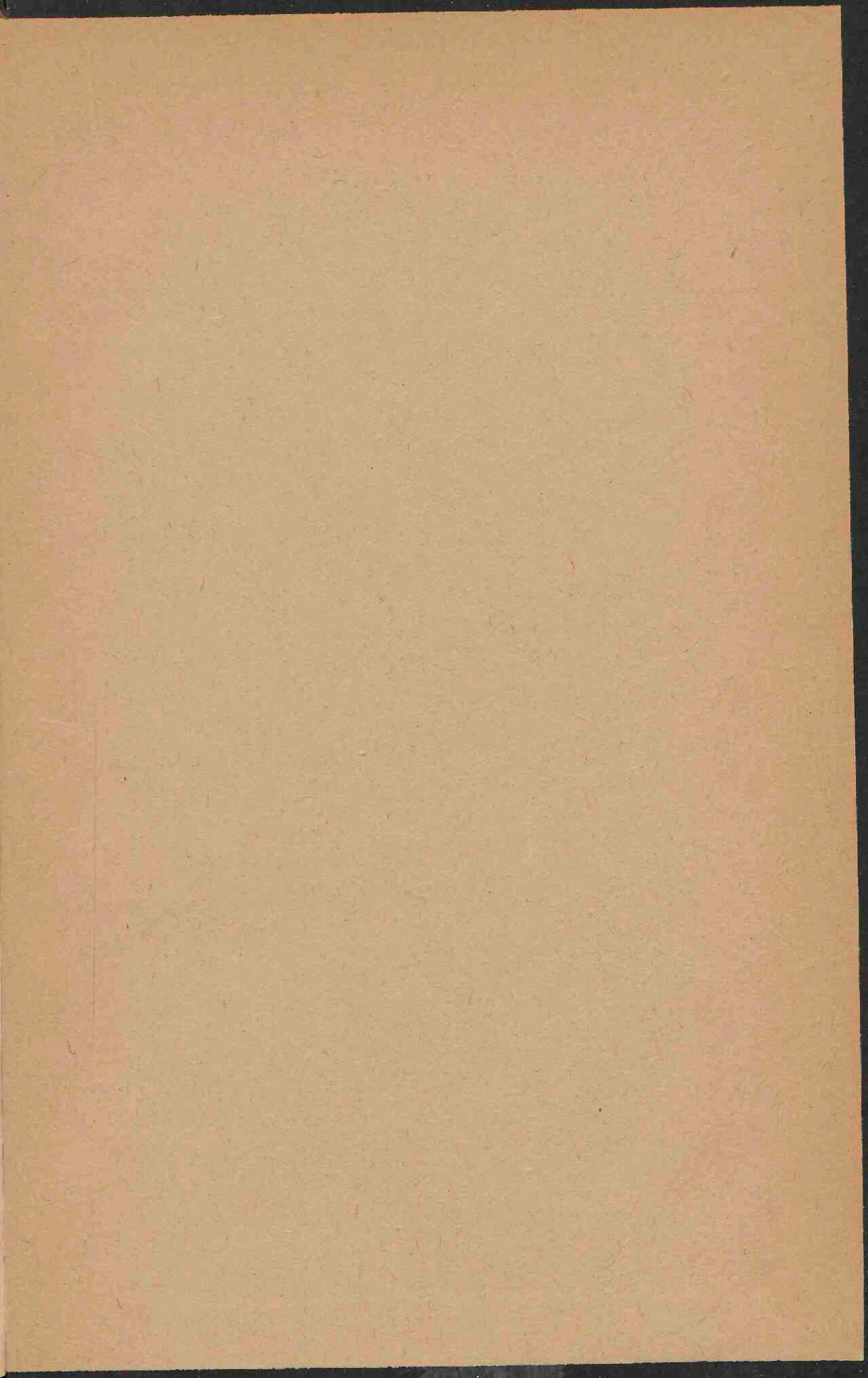
De woorden in art. 89 der Grondwet „het belang en de zekerheid” beteekenen niet hetzelfde.

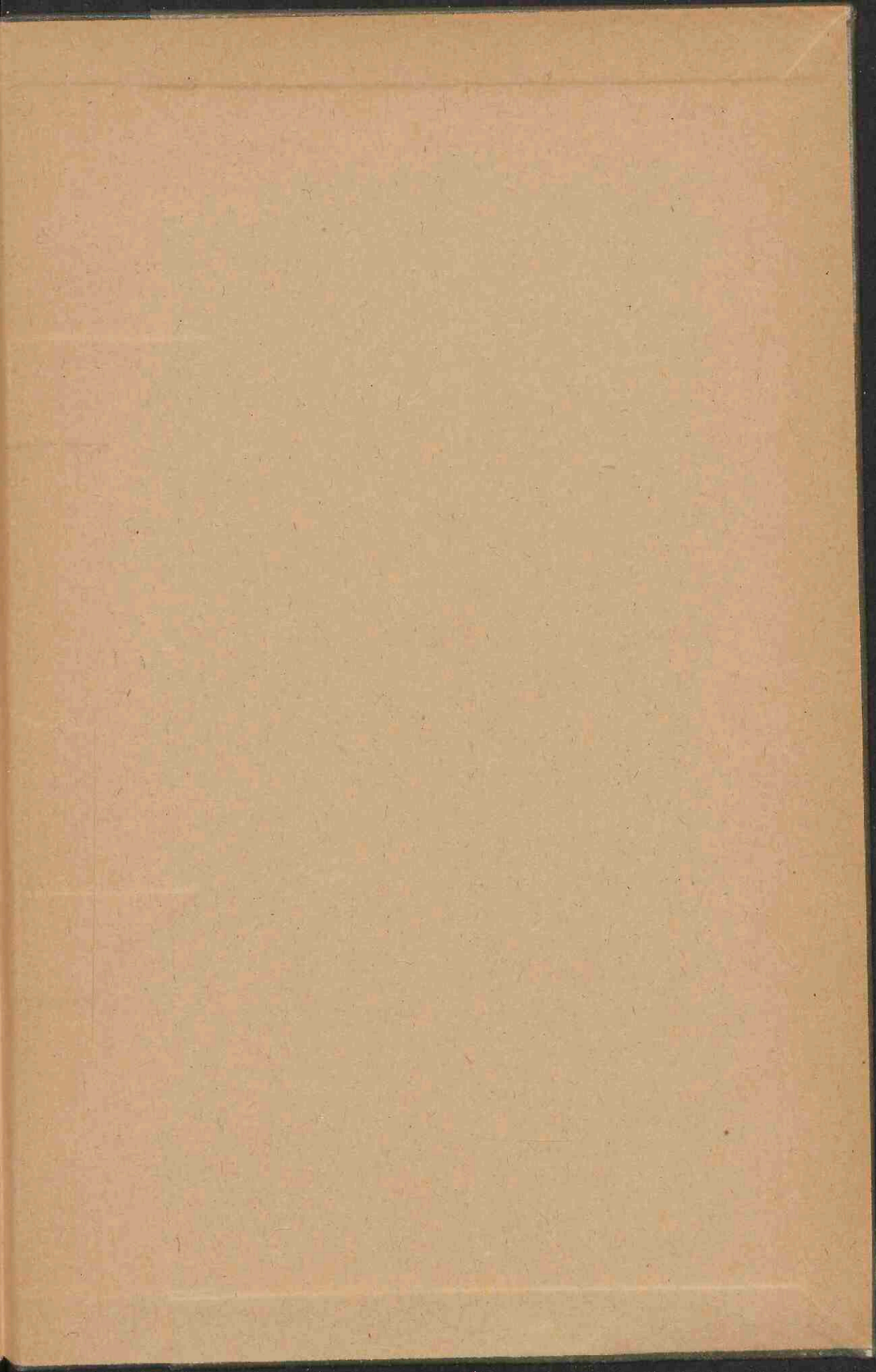
XIX.

De Gemeenteraad is bevoegd reglementen te maken, over zaken het algemeen belang betreffende, zoolang zij nog niet bij de wet geregeld zijn.

XX.

De grondbelasting is zeer geschikt voor verhooging.

A
2